

ژاله آموزگار یگانه

منصوره شجاعی

نام خانم دکتر «ژاله آموزگار یگانه» درمیان پیش کسوتان حوزه ایران پژوهشی، فرهنگ و زبان باستانی، نامی دیرآشناست. ایران‌پژوهان و محققان حوزه فرهنگ و زبان‌های باستانی ایران و اسطوره‌شناسی، او را پیشاهنگ در مطالعات ایران باستان، به‌ویژه بازشناسایی متون پهلوی و اساطیر ایرانی و ادبیات زرتشتی می‌دانند و بر این باورند که آثار و پژوهش‌های ایشان ابزار کاری برای تدریس و یادگیری هرچه بهتر متون باستانی فراهم کرده است که به کار استاد و دانشجو، هر دو، می‌آید و مطالب آن به ساده‌ترین و رساترین زبان، بیان شده است.

زندگی‌نامه

ژاله آموزگار یگانه در آذر ۱۳۱۸ در خوی زاده شد. پدر و مادر تفاوتی بین ژاله و برادرش قائل نبودند و شرایط یکسانی را برای تحصیل و آموزش هر دو فراهم می‌کنند، «اصلاً در مخیله‌ام نمی‌گنجید که دختری از شهرستان قادر باشد به تبریز بیاید و در کنکور نیز شاگرد اول شود» (ژاله آموزگار - ویکی‌ادبیات). بخشی از تحصیلات دبیرستانی را در خوی و بخشی دیگر را در تبریز گذراند. پس از دیپلم وارد دانشکده ادبیات تبریز شد. در رشته

ادبیات فارسی رتبه نخست آورد و بورس ادامه تحصیلات در خارج از کشور شامل حالش شد اما به دلایل محیط سنتی اجتماعی شهر، از آن استفاده نکرد. بین ۱۳۳۸ تا ۱۳۴۲ در مدارس تهران، نیشابور و کاشمر تدریس کرد. سرانجام پس از ازدواج با یکی از همکلاسانش، در ۱۳۴۳ اطلاعیه‌ای صادر می‌شود که شاگرد اول‌هایی که از بورس خود استفاده نکرده‌اند می‌توانند از آن بهره ببرند. دست آخر، ژاله جوان به اصرار همسرش از این فرصت استفاده می‌کند و به همراه همسر و دخترش به فرانسه می‌رود. در پاریس، در رشته فرهنگ و زبان‌های باستانی در دانشگاه سوربن مشغول تحصیل شد. در کنار استادانی همچون ژیلبر لازار و ایمیل بنونیست به سر برد و با فیلیپ ژینو و همراهان ایرانی‌اش - زنده یاد احمد تفضلی و علی اشرف صادقی - شاگرد پروفسور پی‌یر ژان دو منش شد. پایه رساله دکتری او یکی از کتاب‌های مهم زرتشتی به نام «صد در نثر و صد در بندش» است. آموزگار از پاریس و شاگردی دو منش خاطرات بسیار خوبی دارد. به باور او، دو منش صرفاً استاد علمی آنها نبود بلکه به شاگردانش «چگونه زیستن و چگونه بودن و چگونه دوست داشتن» را نیز می‌آموخت (دکتر ژاله آموزگار ، بزرگ بانوی تاریخ ایرانی - ایران گلوب). خود او می‌گوید: «استاد راهنمایم پروفسور دو منش و استادان مشاورم پروفسور لازار و پروفسور اُبن بودند. هیچ وقت روز دفاع رساله‌ام را فراموش نمی‌کنم... رساله‌ام با درجه عالی پذیرفته شد و به لطف استاد راهنمایم مدرک Eleve titulaire را به من دادند که یک عنوان افتخارآمیز بود. پس از اخذ دکترا به ایران برگشتم. آن موقع دانشجویانی که به خارج می‌رفتند به ایران برمی‌گشتند! { یادش به خیر} از وزارت آموزش و پرورش به بنیاد فرهنگ منتقل شدم و در آنجا مشغول کار شدم (۱۳۴۸). آن زمان زنده‌یاد دکتر ناتل خانلری مدیریت آنجا را به عهده داشت و محیط بسیار مناسبی برای پژوهش‌های مفید فراهم بود که ثمره آن «واژه‌نامه پهلوی» و کتاب‌های مفیدی است که در آن مدت کوتاه درآمده است. در سال ۱۳۴۹ به هیأت علمی دانشگاه تهران پیوستم... و در سال ۱۳۸۵ با بالاترین درجه استادی، بازنشسته شدم» (زبان‌های باستانی و ادیان آسمانی در گفت‌وگو با دکتر ژاله آموزگار، ۱۳۸۹).

نظر او درباره زبان

دکتر آموزگار به زبان فارسی عشق می‌ورزد: «زبان شیرین ما دورانی بس دراز پیموده تا به صورت کنونی درآمد است و تاریخ زبان ما همچون تاریخ سرزمین کهنسال ما، عمری دیرینه دارد و از پس هزاره‌ها قد افراشته است (آموزگار، «زبان شیرین فارسی»، بخارا، مرداد ۱۳۸۳، شماره ۳۷). و در جایی دیگر: «همان‌طور که گفتم سیل واژه‌ها خانمان‌برانداز است. اما باز هم درونی شدن یک واژه زمان می‌برد. ۳ یا ۴ سال برای واژه‌ای چون رایانه، کم است. باید فرصت بیشتری به زبان داد.» و: «... فعل "کوشیدن" را کنار گذاشته‌ایم و "سعی کردن" را جایگزین کرده‌ایم. ما از "کوشیدن"، "کوشا"، "کوشنده" و "کوشش" می‌سازیم اما از "سعی کردن" چه چیزی را می‌توان ساخت؟ این‌گونه است که زبان زایایی خود را از دست می‌دهد و سترون می‌شود.» (چیت‌ساز، ساناز، «دیدار و گفت‌وگو با دکتر ژاله آموزگار»، بخارا، اردیبهشت ۱۳۸۹، شماره ۷۲-۷۳). و دست آخر اینکه: «من نسبت به زبان فارسی، یک حالت «غیرتمندانه» دارم و عقیده دارم که ما زبانی بسیار غنی داریم که توانایی بیان همه‌گونه مفاهیم را داشته و دارد. یکی از دلایلم وجود کتاب‌های فلسفی مانند دینکرد و غیره در میان آثار پهلوی است. کتاب سوم دینکرد یکی از مشکل‌ترین کتاب‌های پهلوی است که معمولاً کسی دور و بر آن نمی‌گردد. من در مقاله‌ای که برای یادنامه مرحوم تفضلی نوشتم، بخش‌هایی از این کتاب را ترجمه و ضمن آن سعی کردم تمام اصطلاحات فلسفی باستانی را در مورد مفاهیم فلسفی مثل جوهر، تکوین، کون، حدوث و... در پهلوی نشان بدهم و البته برابر نهاد امروزی‌شان را هم عرضه کردم که برای خواننده امروزی هم قابل فهم باشد. وقتی ما برابر نهاد همه این اصطلاحات فلسفی را در متون پهلوی (مانند دینکرد) داشته‌ایم، پس زبان توانا بوده است. منتها به همان شیوه‌ای که برخی تحصیل‌کرده‌های امروزی اظهار می‌کنند که ما نمی‌توانیم کلمه‌ای فارسی برابر با اصطلاح لاتین واژگان فلسفی بگذاریم، چراکه زبان نارساست و سریعاً همان اصطلاح لاتین را در متن فارسی می‌گنجانند، همین کار را روشنفکران قرن سوم و چهارم هجری قمری نیز انجام دادند. به روایتی کار خودشان را راحت کردند و بی‌دغدغه اصطلاح عربی را به جای اصطلاح

فارسی در متن فارسی قرار دادند. (زبان‌های باستانی و ادیان آسمانی در گفت‌وگو با دکتر ژاله آموزگار، ۱۳۸۹)

آموزگار و تفضلی

نمی‌توان از آموزگار سخن گفت و از دوستی و همکاری نزدیک او با مرحوم تفضلی چیزی نگفت. روز دوشنبه بود. در دانشکده ادبیات بود که کتاب «تاریخ ادبیات ایران پیش از اسلام» را نشان آموزگار داد. در شرف چاپ بود. با هم درباره آن صحبت کردند و قرار شد فردا آن را به ناشر بدهد. اما تفضلی دیگر به دانشگاه برنگشت. آخرین دیدار همان روز دوشنبه بود. او را خاموش کردند و این نسخه کتاب در شرف چاپ هم پیدا نشد. «از جمله کارهایی که از انجام دادن آن مسرت دارم چاپ «تاریخ ادبیات ایران پیش از اسلام» مرحوم تفضلی است که بعد از مرگش آن را به انجام رساندم... وقتی پس از مرگ کیفش را گشودند این کتاب در کیفش نبود. فقط خوشبختانه دست‌نویس کتابنامه را به طور پراکنده از کیف بیرون کشیدیم. ناشر بعداً متن تصحیح شده این کار را به من داد و من دوباره به تصحیح این کتاب پرداختم. متأسفانه خوانندگان از تصحیح خود او با کیفیت و کمالی که همیشه مدنظر ذهن دقیق و روح کمال‌گرایش بود محروم شدند» (زبان‌های باستانی و ادیان آسمانی در گفت‌وگو با دکتر ژاله آموزگار، ۱۳۸۹). «مرگ نابهنگام تفضلی برای من ضربه بزرگی بود و تا مدتی دست و دلم اصلاً به کار نمی‌رفت». در بنیاد فرهنگ است که دوستی و همکاری جدی‌اش با احمد تفضلی آغاز می‌شود. چون منابع فارسی درباره مطالعات ایرانی به‌طور روشمند در دسترس نبود، با پیشنهاد پرویز ناتل خانلری، هر یک از تحصیل‌کرده‌هایی که به ایران بازگشتند، بر روی یک کتاب پهلوی کار کردند تا این‌کلاً جبران شود. مهرداد بهار بر روی «بندهشن»، احمد تفضلی بر روی «مینوی خرد» و آموزگار کار روی «دینکردپنج» را آغاز کرد. پس از مدتی، «دینکردپنج» توسط پروفیسور فیلیپ ژینیو در انتشارات دانشگاه پاریس به چاپ رسید؛ اگرچه این کار با مرگ ناگهانی تفضلی تا مدت‌ها متوقف شده بود اما به همت آموزگار این اثر به نام هر دو در پاریس منتشر شد. پس از مدتی تصمیم گرفت که کار

نیمه‌کاره را تمام کند. واژه‌نامه، مقدمه و تعلیقات «دینکردپنج» را تهیه می‌کند و آن را به نام هر دویشان در پاریس به چاپ می‌رساند پس از مرگ نابهنگام تفضلی، آموزگار همواره و در هر محفلی به نیکی یاد و نام همکار و دوست خود را گرامی می‌دارد. آموزگار، همکار محقق خود را «دانشمندی انسان، موجودی مهربان، آزاداندیش و با سلامت نفس» توصیف می‌کند و قریحه پویایی و جویایی، سخت‌کوشی، پرکاری، آشنایی‌اش به زبان‌های زنده دنیا و... را می‌ستاید. (ژاله آموزگار - ویکی‌ادبیات، بدون تاریخ). نخستین کار مشترک علمی او و دکتر تفضلی که بعدها برنده جایزه ترجمه هم شد، ترجمه و تحقیق کتاب «نمونه‌های نخستین انسان و نخستین شه‌ریار در تاریخ افسانه‌ای ایرانیان کریستن-سن» بود. هرچند حک نام نویسنده همکار بر روی جلد یک کتاب اولین اصل همکاری و رعایت حق خالق اثر است، اما آموزگاردر زمانی بر حک نام تفضلی در کنار نام خودش پای فشاری کرد که پرونده قتل‌های زنجیره ای که دکتر تفضلی از اولین قربانیان آن بود هنوز باز بود درحالی‌که خانم آموزگاه هنوز در نهادهای علمی و دانشگاه‌های ایران فعال بودند. شجاعت و وفاداری زنانه ایشان در آن شرایط سخت ستودنی است.

یادمان و بزرگداشت‌ها

مراسم بزرگداشت ژاله‌آموزگار ۲۹ بهمن ۱۳۸۲ از سوی انجمن آثار و مفاخر فرهنگی با حضور بزرگانی چون بدرالزمان قریب، یدالله ثمره، مهدی محقق، رییس هیات مدیره انجمن، و سایر ایران‌شناسان و ایران‌دوستان برگزار شد. به پاس سال‌ها مجاهدت علمی او لوح تقدیر و نشان زرین انجمن به این بانوی سخت‌کوش تقدیم شد.

آثار

کتاب‌ها

ایران باستان، ماریان موله، ترجمه: ژاله آموزگار، چاپ اول، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۶۳؛ چاپ ششم ۱۳۸۶، انتشارات توس.

نمونه‌های نخستین انسان و نخستین شهریار در تاریخ افسانه‌ای ایرانیان، نوشته آرتور کریستن‌سن، ترجمه و تحقیق ژاله آموزگار، احمد تفضلی، جلد اول، چاپ اول، ۱۳۶۹؛ جلد دوم، ۱۳۶۷، نشر نو، برنده لوح تقدیر و جایزه «کتاب سال» برگزیده دانشگاه‌های کشور (۱۳۷۰) (چاپ دوم دو جلد باهم)؛ چاپ سوم، نشر چشمه، ۱۳۸۳؛ چاپ چهارم ۱۳۸۶.

شناخت اساطیر ایران، نوشته جان هینلز، ترجمه ژاله آموزگار، احمد تفضلی، چاپ اول، ۱۳۶۸، نشر چشمه، نشرآویشن؛ چاپ دهم، نشر چشمه، ۱۳۸۵. اسطوره زندگی زردشت، تألیف: ژاله آموزگار با همکاری احمد تفضلی، چاپ اول (هفت + ۱۵۴ص)، ۱۲۷۰، نشر چشمه، نشر آویشن؛ چاپ پنجم، ۱۳۸۲؛ ششم ۱۳۸۴؛ هفتم ۱۳۸۵.

اداویراف نامه (ارداویراننامه): حرف‌نویسی، آوانویسی، ترجمه متن پهلوی، واژه‌نامه، فیلیپ ژینیو، ترجمه و تحقیق ژاله آموزگار، چاپ اول (۹۵ + ۱۷۲ص)، ۱۳۷۲؛ نشر معین، انجمن ایران‌شناسی فرانسه؛ چاپ دوم با افزوده‌ها ۱۳۸۲؛ چاپ سوم ۱۳۸۶.

زبان پهلوی، ادبیات و دستور آن، تألیف ژاله آموزگار، احمد تفضلی، چاپ اول (نه + ۱۵۲ص)، ۱۳۷۲، نشر معین؛ چاپ چهارم ۱۳۸۲. تاریخ اساطیری ایران، تألیف: ژاله آموزگار، چاپ اول (شش + ۹۷ص)، ۱۳۷۴، انتشارات سمت؛ چاپ ششم ۱۳۸۳. / چاپ دهم ۱۳۸۷. کتاب پنجم دینکرد، انتشارات معین، ۱۳۸۶.

زبان، فرهنگ، اسطوره: مجموعه مقالات، انتشارات معین، ۱۳۸۶. نظارت و کوشش در چاپ کتاب تاریخ ادبیات پیش از اسلام، دکتر احمد تفضلی، نشر سخن ۱۳۷۶.

تجدیدنظر و تجدیدچاپ کتاب مینوی خرد، احمد تفضلی، ۱۳۷۹. نظارت در ترجمه کتاب کتیبه‌های هخامنشی، نوشته پیر لوکوک، ۱۳۸۲ و تجدیدنظر مجدد ۱۳۸۶.

تاریخ اساطیری ایران در مجموعه «ایران»، دایرةالمعارف بزرگ اسلامی.

مقالات به فارسی

«ادبیات زردشتی به زبان فارسی»، مجله دانشکده ادبیات دانشگاه تهران،

- ش ۱۷ ش ۲، ۱۳۴۹، ص ۱۷۱ تا ۱۹۹. تجدید چاپ در مجموعه زبان، فرهنگ، اسطوره.
- «گوشه‌ای از اساطیر ایران باستان»، ش ۸، ش ۲، ۱۳۴۹، ص ۶ تا ۱۶.
- «درباره میراث مزدیسنی در فلسفه ایرانی»، ترجمه ژاله آموزگار (نوشته امیل بنونیست)، ش ۱۹، ش ۲، ص ۳۱۳ تا ۳۱۹.
- «درگذشت هانری ماسه»، ش ۱۹، ش ۷، ۱۳۴۸، ص ۷۲۲.
- «تأثیر آیین زردشت بر ادیان قدیم»، هنر و مردم، ش ۱۱۶، ۱۳۵۱، ص ۲۰ تا ۲۱.
- «درباره واژه‌نامه مینوی خرد»، سخن، ش ۲۰، ۱۳۴۹، ص ۲۱۲ تا ۲۱۵.
- «درباره اساطیر ایران»، سخن، ش ۲۳، ش ۲، ۱۳۵۲، ص ۳۲۳ تا ۳۲۶.
- «درباره ترجمه مینوی خرد»، سخن، ش ۲۴، ش ۲، ۱۳۵۵، ص ۱۳۵۴ تا ۱۳۵۵.
- «گزارشی از پازند»، مجله دانشکده ادبیات دانشگاه تهران، ش ۲۳، ش ۴، ۱۳۵۵. تجدید چاپ در مجموعه زبان، فرهنگ، اسطوره.
- «زن در خانواده ایران باستان»، مجله دانشکده ادبیات دانشگاه تربیت معلم، ش ۲، س ۴، ۱۳۵۶، ص ۳۴ تا ۴۵. تجدید چاپ در مجموعه زبان، فرهنگ، اسطوره.
- «پهلوی، پهلوانی در شاهنامه»، نوشته ژیلبرت لازار، ترجمه ژاله آموزگار، سیمرغ، ش ۵، ۱۳۵۷، ص ۴۷ تا ۶۱. تجدید چاپ در مجموعه زبان، فرهنگ، اسطوره.
- «دو ارداویراف‌نامه»، آینده، ش ۹، ش ۲، ۱۳۶۲، ص ۴۲۹ تا ۴۳۳. تجدید چاپ در مجموعه زبان، فرهنگ، اسطوره.
- «چنگرنگهاچه‌نامه»، آینده، ش ۹، ش ۶، ۱۳۶۲، ص ۴۲۹ تا ۴۳۲. تجدید چاپ در مجموعه زبان، فرهنگ، اسطوره.
- «چرخش ویژگی‌های قهرمانان در شاهنامه»، آدینه، ش ۴۰، دی ۱۳۶۸، ص ۱۲ تا ۱۳. تجدید چاپ در مجموعه زبان، فرهنگ، اسطوره.
- «شاهزاده‌خانم برگ مورد و شاهزاده‌خانم نخود»، نوشته آرتور کریستن سن، ترجمه ژاله آموزگار، کتاب سخن، ش ۲، ۱۳۶۸، ص ۱۰۲ تا ۱۱۸. تجدید چاپ در مجموعه زبان، فرهنگ، اسطوره.

- «دوگانگی نیکی‌ها و بدی‌ها و برادران دروغین نیکی‌ها در اخلاق زردشتی»، جشن‌نامه زیریاب خویی (یکی قطره باران)، نشر نو، ۱۳۷۰، ص ۶۵۶ تا ۶۶۹. تجدید چاپ در مجموعه زبان، فرهنگ، اسطوره.
- «اسطوره زندگی زردشت»، کلک، ش ۲۰، آبان ۱۳۸۰، ص ۳۳ تا ۷۲.
- «نوروز»، کلک، ش ۲۳ تا ۲۴، بهمن و اسفند ۱۳۷۰، ص ۱۹ تا ۳۱. تجدید چاپ در مجموعه زبان، فرهنگ، اسطوره.
- «دیوها در آغاز دیو نبودند»، کلک، ش ۳۰، شهریور ۱۳۷۱، ص ۱۶ تا ۳۴. تجدید چاپ در مجموعه زبان، فرهنگ، اسطوره.
- «رازهای اسطوره در مسافران»، مجموعه‌ای درباره مسافران (ساخته بهرام بیضایی)، انتشارات روشنگران، ۱۳۷۱، ص ۲۹ تا ۳۳. تجدید چاپ در مجموعه زبان، فرهنگ، اسطوره.
- «اسطوره‌های آفرینش ایرانی (آریایی)»، مجموعه شناخت هویت زن ایرانی در گستره پیش تاریخ و تاریخ، انتشارات روشنگران، ۱۳۷۱، ص ۲۷۲ تا ۲۸۸.
- «گزارشی از زند یا ترجمه و تفسیرهای اوستا»، مجله دانشکده ادبیات دانشگاه تهران، ش ۲۹، ش ۳ و ۴، ۱۳۷۰، ص ۱۶۲ تا ۱۶۹. تجدید چاپ در مجموعه زبان، فرهنگ، اسطوره.
- «درباره آفرین فردوسی»، کلک، ش ۳۹، خرداد ۱۳۷۲، ص ۱۹۳ تا ۱۹۶. تجدید چاپ در مجموعه زبان، فرهنگ، اسطوره.
- «فعل خواستاری، ساخت و کاربرد آن در فارسی میانه (پهلوی)»، مجله زبان‌شناسی، ش ۹، ش ۱، پیاپی ۱۷، بهار و تابستان ۱۳۷۱، تاریخ انتشار ۱۳۷۳، ص ۲ تا ۹. تجدید چاپ در مجموعه زبان، فرهنگ، اسطوره.
- «گرساسب در پیشگاه اورمرد، نمونه‌ای از داوری در ایران باستان»، کلک، ش ۵۴، ۱۳۷۳، ص ۹ تا ۱۶. تجدید چاپ در مجموعه زبان، فرهنگ، اسطوره.
- «فره، این نیروی جادویی و آسمانی»، کلک، ش ۶۸ و ۷۰، ۱۳۷۴، ص ۲۳ تا ۴۱. تجدید چاپ در مجموعه زبان، فرهنگ، اسطوره.
- «مرگ نابهنگام و ناباورانه دوست»، کلک، ش ۸۰ و ۸۳، آبان و بهمن ۱۳۷۵، ص ۵۰۷ تا ۵۱۴.
- «زندگی‌نامه علمی دکتر احمد تفضلی»، کلک، ش ۸۰ و ۸۳، آبان و بهمن

۱۳۷۵، ص ۵۱۴ تا ۵۳۴.

«هنر خوالیگری در فرهنگ کهن ایرانی»، کلک، ش ۸۵ و ۸۸، فروردین - تیر ۱۳۷۶، ص ۱۶۲ تا ۱۶۶. تجدید چاپ در مجموعه زبان، فرهنگ، اسطوره.

«ادبیات باستانی ایران»، مجله آشنا، ش ۶، ش ۳۵، تابستان ۱۳۷۶.

«تاریخ واقعی و تاریخ روایی»، یادگارنامه استاد عبدالحسین زرین‌کوب، انجمن آثار و مفاخر فرهنگی، به کوشش علی دهباشی، ۱۳۷۶، ص ۱۸۷ تا ۲۰۲. تجدید چاپ در مجموعه زبان، فرهنگ، اسطوره.

«یاد بهار» مجموعه مقالات یاد بهار، نشر آگاه، زمستان ۱۳۷۶، ص ۳۵ تا ۴۰. تجدید چاپ در مجموعه زبان، فرهنگ، اسطوره.

«نوروز»، گزارش کتاب، ش ۱، ش ۵، اسفند ۱۳۷۶.

«در بزرگداشت خرد و دانش»، نامه پارسی، ش ۳، پاییز ۱۳۷۷، ص ۱۷۱ تا ۱۷۵. تجدید چاپ در مجموعه زبان، فرهنگ، اسطوره.

«نگارش در اسطوره‌ها»، گزارش کتاب، ش ۲، ش ۱۶، اسفند ۱۳۷۷.

«آیا فره از این شهر گریخته است؟» مجموعه گفت‌وگو، نقد و نظر درباره فیلمنامه گفت‌وگو با یاد بهرام بیضایی، به کوشش زاون فوکاسیان، نشر دیدار، ۱۳۷۹، ص ۱۰۵ تا ۱۰۸. تجدید چاپ در مجموعه زبان، فرهنگ، اسطوره.

«پیمان»، بخارا، ش ۱۳ و ۱۴، خرداد- آبان ۱۳۷۹، ص ۸ تا ۱۷، تجدید چاپ در مجموعه زبان، فرهنگ، اسطوره.

«ایزدانی که با سال نو به زمین بازمی‌گردند»، مجموعه مقالات نخستین همایش نوروز، سازمان میراث فرهنگی کشور، پژوهشکده مردم‌شناسی، ۱۳۷۹، ص ۹۳ تا ۱۰۵، تجدید چاپ در مجموعه زبان، فرهنگ، اسطوره. ترجمه

انگلیسی آن در مجموعه: 1st Symposium on Articles Presented to the: nowruz, Spring ۲۰۰۱.

۶۸. pp تا ۷۷.

«احمد تفضلی، انسانی والا، دانشمندی بنام»، یادنامه دکتر احمد تفضلی،

به کوشش دکتر علی‌اشرف صادقی، ۱۳۷۹، ص ۱۱ تا ۲۵.

«تکوین عالم و پایان جهان، به روایت بخشی از کتاب دینکرد»، یادنامه

- دکتر احمد تفضلی، به کوشش دکتر علی اشرف صادقی، ۱۳۷۹، ص ۴۵ تا ۵۹. تجدید چاپ در مجموعه زبان، فرهنگ، اسطوره.
- «بخش‌هایی از مباحث اسطوره‌ای در کتاب پنجم دینکرد»، کتاب ماه، ش ۲۵ و ۲۶، مهر و آبان ۱۳۷۹، ص ۱۲ تا ۱۴.
- «پهلوی، زبان و ادبیات»، دانشنامه جهان اسلام (۵)، ص ۸۲۹ تا ۸۳۳، تجدید چاپ در مجموعه زبان، فرهنگ، اسطوره.
- «تفضلی، احمد»، دانشنامه جهان اسلام (۶)، ص ۱۴۵ تا ۱۴۶.
- «بهار در گاه‌شماری باستانی ما چگونه از راه می‌رسند؟»، گزارش کتاب، ش ۴۰، ص ۲ تا ۳.
- «سنگ‌نوشته‌های پارس هخامنشی»، نامه فرهنگستان، دوره پنجم، ش ۴۷، اردیبهشت ۱۳۸۰، ص ۸۷ تا ۹۵، تجدید چاپ در مجموعه زبان، فرهنگ، اسطوره.
- «کتاب پنجم دینکرد از چه سخن می‌گوید؟»، یادنامه جمشید سروشیان (سروش پیرمغان)، به کوشش کتیون مزداپور، انتشارات ثریا، تهران ۱۳۸۱، ص ۶۳ تا ۶۹. تجدید چاپ در مجموعه زبان، فرهنگ، اسطوره.
- «تاریخچه‌ای از نگارش خط»، گزارش کتاب، ش ۵۲، اسفند ۱۳۸۰، ص ۲ تا ۵.
- «گزارشی ساده از گاه‌شماری در ایران باستان»، بخارا، ش ۲۴، خرداد و تیر ۱۳۸۱. تجدید چاپ در مجموعه زبان، فرهنگ، اسطوره.
- «گلی بر مزاری، مزارنوشته نو یافته‌ای به پهلوی ساسانی از کازرون»، نامه ایران باستان، ش ۲، ش ۱، بهار و تابستان ۱۳۸۱، ص ۶۳ تا ۶۹. تجدید چاپ در مجموعه زبان، فرهنگ، اسطوره.
- مقدمه کتاب اوستای گلدرن، نشر اساطیر، ۱۳۸۲، ص ۵ تا ۳۸. تجدید چاپ در مجموعه زبان، فرهنگ، اسطوره.
- «جادوی سخن در اساطیر ایران»، زن و فرهنگ، مجموعه مقالات سازمان میراث فرهنگی، ۱۳۸۲. مجله بخارا، شماره ۳۲، ۱۳۸۲، مهر و آبان، ص ۲۳ تا ۴۵. تجدید چاپ در مجموعه زبان، فرهنگ، اسطوره.
- «ازدواج‌های اساطیری»، جشن‌نامه دکتر منصوره اتحادیه، ۱۳۸۳، تجدید چاپ در مجموعه زبان، فرهنگ، اسطوره.

- «استدلال مزدیسنی در برابر نیست خدای گویان»، جشن‌نامه دکتر محمدامین ریاحی، ۱۳۸۳، تجدیدچاپ در مجموعه زبان، فرهنگ، اسطوره.
- «احمد تفضلی»، دانش‌نامه زبان و ادب فرهنگستان.
- «خردورزی در آیین زردشت»، مجموعه سخنرانی‌های بزرگداشت زردشت، ۲۰۰۳/۱۳۸۲. تجدیدچاپ در مجموعه زبان، فرهنگ، اسطوره.
- «یاد یاران»، پیشگفتار مجموعه مقالات دکتر وامقی، ۱۳۸۳، تجدیدچاپ در مجموعه زبان، فرهنگ، اسطوره.
- «تخمه و هستی بنابر استدلال مزدیسنایی»، جشن‌نامه دکتر مجتبیایی، ۱۳۸۶. تجدیدچاپ در مجموعه زبان، فرهنگ، اسطوره.
- «تمثیل دین و درخت بنابر استدلال مزدیسنایی»، جشن‌نامه دکتر ابوالقاسمی، ۱۳۸۳، تجدید چاپ در مجموعه زبان، فرهنگ، اسطوره.
- «زبان شیرین فارسی»، بخارا، شماره ۳۷؛ ش ۵ و ۶، ۱۳۸۳. تجدیدچاپ در مجموعه زبان، فرهنگ، اسطوره.
- سخنرانی در بزرگداشت فرای و متن آن در هفته کتاب تیر، ۱۳۸۳. تجدید چاپ در مجموعه زبان، فرهنگ، اسطوره.
- «تبریک» (ترجمه فارسی توسط مرتضی هاشمی‌پور)، بخارا، شماره ۳۹ و ۴۰، آذر و اسفند ۱۳۸۳، تجدیدچاپ در مجموعه زبان، فرهنگ، اسطوره.
- «پیوستی بر مقاله تبریک»، بخارا، شماره ۴۱، فروردین و اردیبهشت ۱۳۸۴، ص ۶۷ تا ۷۰.
- «خط در اسطوره‌ها»، کنفرانس بین‌المللی لوح تا لوح، تهران، ش ۱۳ و ۱۵، تیر ۱۳۸۴. بخارا، شماره ۴۴، مهر و آبان ۱۳۸۴، ص ۶۷ تا ۷۰. تجدید چاپ در مجموعه زبان، فرهنگ، اسطوره.
- «جم»، دانش‌نامه زبان و ادب فارسی، به‌سرپرستی: اسماعیل سعادت، فرهنگستان زبان و ادب فارسی، ص ۵۴۴ تا ۵۴۸.
- «کتابه‌ای از دوره اردشیر ساسانی؟»، نامه ایران باستان، سال چهارم، شماره دوم، پائیز و زمستان ۱۳۸۳، انتشار ۱۳۸۵. تجدیدچاپ در مجموعه زبان، فرهنگ، اسطوره.
- «سنت شفاهی در ایران باستان»، بخارا، شماره ۵۳، مرداد ۱۳۸۵، ص ۱۴۱ تا

- ۱۵۱، تجدیدچاپ در مجموعه زبان، فرهنگ، اسطوره.
 «نیایش و نیروی جادویی آن»، همایش آیین‌ها و آب، ۱۳۸۵، تجدیدچاپ در
 مجموعه زبان، فرهنگ، اسطوره.
 «دریای پارس از دیرباز»، مجموعه مقالات خلیج فارس.
 ترجمه فصل‌های ۲ و ۳ «شکند گمانیک وزار»، یادنامه استاد ماهیار نوابی،
 ۱۳۸۹.
- ترجمه بخشی از Iranica Abstracta، با همکاری تعدادی از دانشجویان
 مقطع دکتری، شماره‌های ۲۰ تا ۲۵، چکیده‌های ایران‌شناسی، جلد‌های ۲۰
 تا ۲۵، مرکز نشر دانشگاهی، انجمن ایران‌شناسی فرانسه در ایران، ۱۳۸۰ تا
 ۱۳۸۵.
- پیش‌درآمدی بر جلد ۱۵ کتاب یونانیان و بربرها، ۱۳۸۵، انتشارات توس.
 «یونانیان و بربرها»، بخارا، اسفند ۱۳۸۵.
- «جلوه‌های زن در تاریخ زندگی زردشت»، جشن‌نامه دکتر بدرالزمان قریب،
 ۱۳۸۷.
- «آغاز سال، آغاز همه رویدادهای نیک (بنابر رساله ماه فروردین روز
 خرداد)»، صنعت نشر، ۱۳۸۶.
- «گزارشی ساده از سنگ‌نوشته‌های کردیر»، بخارا، شماره ۴ و ۶، آذر- اسفند
 ۱۳۸۶، ص ۳۹ تا ۵۳.
- «خویشکاری فردوسی»، بخارا، ش ۶۶، ۱۳۸۷.
- «آوای سنگ‌ها»، بخارا، ش ۶۷، ۱۳۸۷.
- «ترجمه فصل چهار شکند گمانیک»، یادنامه حمید مجامدی، ۱۳۸۹.
- «در ستایش فرزانی»، سخنرانی در بزرگداشت بدرالزمان قریب، چاپ در
 بخارا، شماره ۶۸ و ۶۹، آذر و اسفند ۱۳۸۷، ص ۱۹۸ تا ۲۰۱.
- «کتابخانه‌های هخامنشی و لوکوک»، بخارا، شماره ۷۰، خرداد و اردیبهشت
 ۱۳۸۸، ص ۳۱۱ تا ۳۱۵.
- «نوروز در نوروزنامه» صنعت نشر، سال سوم، شماره ۲۳ و ۲۴، بهمن و
 اسفند ۱۳۸۹.
- «زند و پازند»، دانشنامه زبان و ادب فارسی، جلد سوم، فرهنگستان زبان و

ادب فارسی به سرپرستی اسمعیل سعادت، ۱۳۸۸، ص ۸۶ تا ۸۹.

«چشمه دریای چیچست»، مجموعه مقالات خوی‌شناسی، ۱۳۸۹.

«فرهنگ و تمدن»، نقد کتاب در فرهنگ خود زیستن و به فرهنگ دیگر نگرستن. نوشته بلوک‌باشی، چاپ در دنیای کتاب، مهرماه ۱۳۸۹.

«فردوسی و هفت خانش»، مقدمه بر اجرای هفت‌خان رستم. شاهنامه فردوسی به روایت و کارگردانی پری صابری، ۲۷، خرداد ۱۳۸۸.

«تخت جمشید تنها محل برگزاری نوروز نبود، نگاهی به الواح خزانه و باروی تخت جمشید»، محله صنعت نشر، اسفند ۱۳۸۸.

«پزشکی در فرهنگ ایران باستان» مقدمه بر کتاب پزشکی در فصل ۱۵۷ دینکرد نوشته نرجس بانو صبوری، انتشارات دایره‌المعارف بزرگ اسلامی.

«مقدمه کتاب تاریخ ادبیات ایران پیش از اسلام»، مجموعه مقالات مربوط به ادبیات قبل از اسلام.

«یادگار زیریران». نشر توام با شعر خطابه در سمینار شعر فارسی انجمن زبانشناسی.

مقالات انگلیسی و فرانسوی

Ecylopaedia Iranica

Bahram-Pazdu

Cangranhaca Nama

Anushiravana b.Marzban Ravari

Congration pers. Tabrik, sad- bas

Cooking in Pahlavi literature

Borz- Nama

سوابق علمی و اجرایی

پژوهشگر بنیاد فرهنگ ایران از ۱۳۴۷ تا ۱۳۴۹.

استادیار گروه فرهنگ و زبان‌های باستانی دانشگاه تهران از ۱۳۴۹ تا ۱۳۶۲.

دانشیار گروه فرهنگ و زبان‌های باستانی دانشگاه تهران از ۱۳۶۲ تا ۱۳۷۳.

استاد گروه فرهنگ و زبان‌های باستانی دانشگاه تهران از ۱۳۷۳ تا ۱۳۸۵.

- استاد گروه فرهنگ و زبان‌های باستانی دانشگاه آزاد.
 بازنشسته دانشگاه تهران با رتبه ۲۹ استادی ۱۳۸۵.
 استاد گروه فرهنگ و زبان‌های باستانی دانشکده زبان دانشگاه آزاد تهران
 واحد علوم تحقیقات.
- عضویت در مجامع علمی داخلی و خارجی
 عضویت شورای عالی علمی مرکز دایره‌المعارف بزرگ اسلامی.
 عضو وابسته فرهنگستان زبان ایران، ۱۳۶۸.
 عضو گروه واژه‌گزینی فرهنگستان زبان ایران، ۱۳۸۷.
 عضویت هیأت آئین کتاب و جوایز بنیاد موقوفات دکتر محمود افشار.
 عضو گروه انتخاب کتاب.
 عضو هیات علمی جایزه پروین اعتصامی.
 Ehsan Yarshater Book Prize for Ancient Iranian Studies
- عضویت در هیأت تحریریه نشریات داخلی
 نامه انسان شناسی: دانشگاه علوم اجتماعی.
 مجله مطالعات ایرانی: نشریه مرکز تحقیقات فرهنگ و زبان‌های ایرانی،
 دانشگاه شهید باهنر کرمان.
 نامه ایران باستان: مجله بین‌المللی مطالعات ایرانی.
 پیک نور: مجله دانشکده ادبیات پیام نور
 مجله زبان‌شناخت: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
 پژوهش نامه ادیان: مجله گروه ادیان و عرفان دانشگاه آزاد علوم تحقیقات.
 جوایز و افتخارات
- جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی ۱۳۶۹.
 جایزه کتاب برگزیده سال دانشگاه‌های کشور ۱۳۶۸ و ۱۳۶۹.
 تقدیرنامه رئیس بنیاد ایران‌شناسی ۱۳۸۱.
 بزرگداشت انجمن آثار و مفاخر فرهنگی ۱۳۸۲.
 تقدیرنامه دانشگاه تهران ۱۳۸۲.
 تقدیرنامه احمد مسجدجامعی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی ۱۳۸۳.
 جایزه کتاب فصل سال ۱۳۶۸ برای کتاب دینکرد پنجم.

Lifetime Achievement Award studies
The International Society for Iranian Studies .۱۳۸۹ / ۲۰۱۰

منابع:

- چیت‌ساز، ساناز. (۱۳۸۹). دیدار و گفت‌وگو با دکتر ژاله آموزگار. بخارا، ۷۲-۷۳.
- دکتر ژاله آموزگار، بزرگ بانوی تاریخ ایرانی - ایران گلوب. (بدون تاریخ). بازیابی از <http://www.iranglobe.ir/jaleh-amouzgar/>
- زبان‌های باستانی و ادیان آسمانی در گفت‌وگو با دکتر ژاله آموزگار. (۱۳۸۹). هفت آسمان، ۴۵.
- ژاله آموزگار - ویکی‌ادبیات. (بدون تاریخ). بازیابی از http://wikiadabiat.net/wiki/%DA%98%D8%A7%D9%84%D9%87_%D8%A2%D9%85%D9%88%D8%B2%DA%AF%D8%A7%D8%B1